

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 655

София, 15.02.2024 год.

Върховният касационен съд на Република България, трето гражданско отделение в закрито заседание на двадесет и пети януари две хиляди двадесет и четвърта година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЖИВА ДЕКОВА
ЧЛЕНОВЕ: ФИЛИП ВЛАДИМИРОВ
ДЖУЛИАНА ПЕТКОВА

като разгледа докладваното от съдия Петкова гр.дело № 2511 по описа за 2023 год., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на Д. С. К., чрез адв. С. Л. – Н., срещу решение № 556/03.02.2023г. по в.гр.д. № 9490/22г. на Софийски градски съд, IV Г ВС, с което, като е отменено първоинстанционното решение, са отхвърлени исквете на К. срещу „Български енергиен холдинг“ ЕАД по чл. 225, ал.1 КТ за присъждане на 15 750 лева като обезщетение за оставане без работа за периода 21.01.2016г.- 21.07.2016г. и по чл. 86, ал.1 ЗЗД за 258, 12 лева – обезщетение за забава за периода 13.12.2021г.-09.02.2022г.

Касаторът иска отмяна на въззивното решение, излагайки оплаквания за допуснати нарушения на материалния, на процесуалния закон и необоснованост – основания по чл.281, т.3 ГПК

В изложението по чл.284, ал.3, т.1 ГПК се поставя в хипотезата на чл.280, ал.1, т.1 ГПК и в контекста на довода на касатора, че вземането по чл. 225, ал.1 КТ става изискуемо от влизане в сила на решението, с което уволнението е признато за незаконно, следния въпрос, уточнен и обобщен от касационната инстанция съгласно правомощията ѝ по т. 1 на ТР № 1/2009г. от 19.02.2010г. на ОСГТК: „От кога е изискуемо вземането за обезщетение по чл. 225, ал.1 КТ и от кога тече погасителна давност за същото – от деня на уволнението или от влизане в сила на решението за признаване на уволнението за незаконно?“. Твърди се, че като е определил за начален момент на срока на погасителната давност денят на уволнението, въззивният съд се е произнесъл в противоречие с постановени по реда на чл. 290 ГПК

решения, а именно: решение № 641/21.10.2010г. по гр.д.№ 923/2009г., ВКС, III ГО и решение № 420/17.08.2010г. по гр.д.№ 905/2009г., ВКС, IV ГО. Касаторът се позовава и на основанието на чл. 280, ал.1, т.3 ГПК, изтъквайки наличието на противоречива съдебна практика по въпроса, както и на това на чл. 280, ал.2, предл.3 то ГПК с оглед приетото от въззивния съд, че вземането за обезщетение за оставане без работа поради незаконно уволнение е погасено по давност преди уволнението да бъде признато за незаконно.

Насрещната страна по жалбата – ответникът „Български енергиен холдинг“ ЕАД, я оспорва и възразява срещу наличието на предпоставки за допускане въззивното решение до касационно обжалване. Позовава се на съдебна практика – решение № 420/17.08.2010г. по гр.д.№ 905/2009г., ВКС, IVГО; решение № 387/27.10.2011г. по гр.д.№ 1317/2010г. на ВКС, IV ГО и ТР № 3/19.03.1996г. по т.д.№ 3/95г. на ОСГК на ВС, според която давностният срок за вземането по чл. 344, ал.1, т.3 вр. с чл. 225, ал.1 КТ започва да тече от деня на уволнението. Претендира присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Съдът намира за допустима касационната жалба, а по искането за допускане на касационно обжалване приема следното:

За да уважи своевременно направеното възражение за погасителна давност от ответника, въззивният съд е установил, че ищецът е бил уволнен с акт за прекратяване №РД-ЛС-20/20.01.2016г. на изпълнителния директор на „Български енергиен холдинг“ ЕАД; уволнението е признато за незаконно и отменено с влязло в сила на 27.10.2021г. решение на ВКС, III ГО № 60223/27.10.2021г. по гр.д.№ 970/2017г.; за периода 20.01.2016г. - 23.05.2019г. ищецът не е полагал труд по трудово правоотношение; на 13.12.2021г. е поканил ответника да му изплати обезщетение по чл.225, ал.1 КТ в размер на исковата сума за шестмесечен период от датата на уволнението, а на 10.02.2022г. е предявил иска по чл. 225, ал.1 КТ. При тези факти е направен извод, че тригодишният давностен срок по чл. 358, ал.1 т.3 КТ, започнал да тече при условията на чл.358, ал.2, т.2 КТ на 21.01.2016г.(деня след уволнението), е изтекъл преди 10.02.2022г. и искът по чл. 225, ал.1 КТ е неоснователен, като погасен по давност.

Допускането на касационно обжалване на въззивното решение предпоставя произнасяне от въззивния съд по материалноправен или процесуалноправен въпрос, който е от значение за спорното право и по отношение на който е налице някое от основанията по чл. 280, ал.

1, т. 1-3 ГПК. Съгласно даденото в т.1 на Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010г. по тълк. дело № 1/2009г. на ОСГТК на ВКС разрешение, правният въпрос от значение за изхода по конкретното дело е този, който е включен в предмета на спора и е обусловил правните изводи на съда по делото.

Въпросът на касатора безспорно има обуславящо значение за изхода на спора, а настоящият състав констатира, че по разрешаването му е формирана противоречива съдебна практика.

С решение № 641/21.10.2010г. по гр.д.№ 923/2009г., ВКС, III ГО, по въпроса, по който е допуснато касационното обжалване – относно началния момент на давностния срок по чл. 358, ал.1, т.3 вр. с ал.2, т.2 КТ при предявен иск по чл. 344, ал.1, т. 3 КТ вр. с чл. 225, ал.1 КТ - е прието, че давностният срок за предявяване на иска по чл. 225, ал.1 КТ започва да тече от момента, в който с влязло в сила съдебно решение уволнението е признато за незаконно, защото именно тогава, съобразно правилото на чл. 358, ал.2, т.2 КТ, вземането за обезщетение за незаконно уволнение става изискуемо.

С решение № 387/27.10.2011г. по гр.д.№ 1317/2010г. на ВКС, IV ГО, по въпроса, по който е допуснато касационно обжалване – за началото на погасителната давност за вземане за обезщетение по чл. 225, ал.1 КТ – е прието, при позоваване на мотивите на ТР № 3/19.03.1996г. по т.д.№ 3/95г. на ОСГК на ВС, че вземането по чл. 225, ал.1 КТ е изискуемо, респ. началото на давностния срок, е от деня на уволнението, а погасителната давност за него тече за всяка изтекла част от шестмесечния период по чл. 225, ал.1 КТ, а не от изтичане на пълния шестмесечен срок. Това разрешение на въпроса е споделено от състав на ВКС, III ГО в определение по чл. 288 ГПК по гр.д.№ 118/2016г., където е прието, че погасителната давност за вземането по чл. 225, ал.1 КТ започва да тече от деня на уволнението, а решение № 641/21.10.2010г. по гр.д.№ 923/2009г., ВКС, III ГО е възприето като изолирана и преодоляна с последващи решения на ВКС съдебна практика. Като такива са цитирани самото решение № 387/27.10.2011г. по гр.д.№ 1317/2010г. на ВКС, IV ГО, както и решение № 420/17.08.2010г. по гр.д.№ 905/2009г., ВКС, IV ГО и ТР № 3/19.03.1996г. по т.д.№ 3/95г. на ОСГК на ВС. Решение № 420/17.08.2010г. по гр.д.№ 905/2009г., ВКС, IV ГО няма отношение към спорния въпрос, доколкото негов предмет е началният момент на погасителната давност за обезщетение по чл. 222, ал.1 КТ, което предполага правомерно уволнение на работника/ служителя. С ТР № 3/19.03.1996г. по т.д.№

3/95г. на ОСГК на ВС, по реда на чл. 212 ГПК (отм.) вр. с чл. 86, ал.2 ЗСВ (обн. ДВ бр.59/94г., отм.) е дадено задължително за съдилищата и органите на изпълнителната власт разрешение на друг, различен противоречиво разрешаван от съдилищата въпрос, а именно за момента, от който се дължи лихва върху обезщетението по чл. 225, ал. 1 КТ, като е прието, че такава се дължи от деня на поканата по чл. 84, ал. 2 ЗЗД. Съгласно мотивите на решението, вземането за обезщетение в хипотезата на чл. 225, ал. 1 КТ възниква „в момента на уволнението, признато за незаконно и отменено“. Прието е също така, че: “Вземането по чл. 225, ал. 1 КТ е изискуемо от деня, в който уволненият работник или служител е могъл да иска изпълнение. Този ден поначало е денят на уволнението по чл. 335 КТ , но тъй като вземането по чл. 225, ал. 1 КТ е парично и безсрочно в рамките на една договорна отговорност съгласно чл. 84, ал. 2 ЗЗД е нужна покана на кредитора....“

От изложеното настоящият състав стига до заключение, че обуславящият в случая въпрос за началния момент на погасителната давност за вземането по чл.225, ал.1 КТ е намерил противоречиви отговори в решение № 641/21.10.2010г. по гр.д.№ 923/2009г., ВКС, III ГО и в решение № 387/27.10.2011г. по гр.д.№ 1317/2010г. на ВКС, IV ГО, поради което е налице основанието на чл. 292 ГПК за сезиране на ОСГК на ВКС за произнасяне с тълкувателно решение по въпроса. До постановяване на такова производството по настоящото дело следва да бъде спряно.

Воден от горното, Върховният касационен съд, състав на трето отделение

О П Р Е Д Е Л И:

ПРЕДЛАГА на основание чл.292 ГПК на Общото събрание на Гражданска колегия на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по въпроса кой е началният момент на погасителната давност за вземането по чл.225, ал.1 КТ - денят на уволнението или денят на влизане в сила на съдебното решение, с което е уважен иска по чл. 344, ал.1, т.1 КТ за признаване на уволнението за незаконно и отмяната му.

СПИРА производството по гр. д. № 2511/2023г. на ВКС, трето гражданско отделение, до приключване на производството пред ОСГК на ВКС.

Определението да се докладва на председателя на Гражданска колегия на ВКС.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: